

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Научно-наставном вијећу

РЕЦЕНЗИЈА

„Настава српског као страног језика у XXI веку“ доц. др Александра Новаковића

Уџбеник „Настава српског као страног језика у XXI веку“ доц. др Александра Новаковића представља свеобухватан преглед савремених тенденција у домену теоријских концепата и практичне реализације наставе српског језика као страног. Аутор је уџбеник конципирао на основу ранијих и актуелних сагледавања мање истражених питања у вези са савременом наставом српског језика као страног, а која су методички и тематски прилагођена, прије свега, праћењу наставе на предмету Методика наставе српског као страног језика на Филозофском факултету у Нишу. Посебан нагласак стављен је на важну позицију предавача у доба интензивне дигиталне трансформације образовања, чиме овај уџбеник постаје и важан извор за истраживаче, али и наставнике који желе да унаприједи своја знања, вјештине и тржишну конкурентност. Ослањајући се на вишемјесечна истраживања наставне праксе и сопствене раније радове и искуства, аутор грађу организује у десет тематских лекција које обухватају кључне аспекте стручно-методичког рада у овој области, као и могућности за даљи развој и унапређење.

Рукопис се састоји од предговора, десет тематски и јасно организованих лекција (1. Могућности формалног и неформалног образовања и усавршавања предавача српског као страног језика, 2. Актуелни програми неформалног стручног усавршавања предавача српског као страног језика, 3. Билтен у настави српског као страног језика, 4. Критеријуми избора модалитета учења српског као страног језика из перспективе ученика, 5. Настава српског као страног језика у приватним школама, 6. Основни критеријуми запошљавања предавача српског као страног језика у приватним школама, 7. Основна запажања предавача о платформама за учење српског као страног језика путем интернета, 8. *Italki* у настави српског као страног, 9. Радне биографије предавача српског као страног језика на платформи *Линкдин*, 10. Предлог програма Летње школе српског језика и културе Центра за српски као страни, нематерњи и завичајни језик на Филозофском факултету у

Нишу), закључног поглавља, индекса појмова и регистра аутора, те садржи 170 страница. Свака лекција садржи апстракт и кључне ријечи, увод, методолошке поставке истраживања, задатке истраживања, кратак опис метода, техника, инструмената и узорака истраживања, анализу резултата и закључак, те питања, задатке и радне налоге за самосталну провјеру знања, списак кориштене литературе и сажетак на енглеском језику. С обзиром на јасну и систематичну структуру, рукопис функционише као поуздано и методички ваљано конципирано наставно средство, које студентима не нуди само готове информације него и низ извора за даље проучавање, као и методичну апаратуру за самосталну провјеру знања и критичко промишљање о изнесеним ставовима и закључцима.

Уџбеник на почетку доноси преглед могућности формалног и неформалног образовања и усавршавања предавача српског језика као страног, те анализу актуелних програма стручног усавршавања. Као значајан елемент унапређења статуса методике наставе српског језика као страног и додатне легитимације наставне праксе у овој области, наглашено је оснивање бројних студијских програма који заинтересованим студентима сада нуде могућност формалног образовања у домену наставе српског језика као страног, те оснивање центара и интитута при постојећим високошколским установама који су специјализовани за извођење наставе за странце и континуиране обуке предавача српског језика као страног. Посебна пажња посвећена је програмима неформалног образовања наставника који се развијају у складу са потребама тржишта, односно све већом потражњом за квалификованим и искусним предавачима. Новаковић детаљно разматра и специфичности рада у приватним школама, критеријуме запошљавања, као и искуства предавача са различитим онлајн-платформама (*Preply*, *iTalki*, *LinkedIn*) које данас имају значајну улогу у настави и професионалном позиционирању предавача. Завршна лекција доноси конкретан приједлог програма Летње школе српског језика и културе Центра за српски као страни, нематерњи и завичајни језик на Филозофском факултету у Нишу, чиме се књига заокружује практичним моделом који интегрише наставу језика и културолошки садржај, скрећући пажњу тиме на још један важан аспект који би настава (сваког) страног језика требало да обухвати.

Аутор у предговору јасно поставља циљеве овог уџбеника. Преглед актуелног стања у настави српског језика као страног у трећој деценији XXI вијека (уз поређење са стањем с краја XX и почетка XXI вијека) представља значајан увид у развој методике наставе, али и наставне праксе, конкретних проблема и изазова са којима се методичари и предавачи још увијек суочавају, те сугерише могуће развојне токове

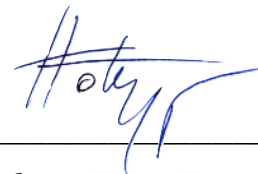
и питања која ће бити важна за ову област у наредним годинама и деценијама. Настава српског језика као страног све је масовнија и популарнија и када је у питању број ученика, али, реципрочно, и када је у питању број наставника. Стога је уџбеник, иако је, првенствено, намијењен студентима филолошких факултета и будућим предавачима, користан и свима који се баве наставом и методиком српског језика као страног. Одабрани концепт, који обједињује теоријска разматрања, примјере из праксе и задатке за провјеру знања, чини уџбеник функционалним и у наставном и у истраживачком контексту.

Умјесто закључка, аутор пружа свеобухватну анализу изазова и могућности које стоје пред наставом српског језика као страног у савременом друштвеном и технолошком контексту. Новаковић истиче и значај цјеложивотног учења предавача, развоја дигиталних компетенција, као и усвајања предузетничких вјештина потребних за рад у тржишно оријентисаним условима. Посебно препознаје електронске платформе и приватне школе као важне актере у развоју и теоријских и практичних методичких концепата, али и популаризацији српског језика међу странцима. Према његовој процјени, будући развој методике наставе српског као страног језика зависиће од модернизације студијских програма, системске подршке стручном усавршавању и праћења глобалних тенденција у настави страних језика.

Уџбеник „Настава српског као страног језика у XXI веку“ представља вриједан допринос методичкој литератури у области србистике. Њена највећа вриједност лежи у споју теоријске утемељености, актуелних и конкретних примјера, те практичних смјерница, што је чини драгоценим приручником за студенте, младе наставнике и истраживаче који желе да разумију и унаприједи савремену наставу српског језика као страног.

Због свега наведеног, са задовољством препоручујемо рукопис „Настава српског као страног језика у XXI веку“ доц. др Александра Новаковића за штампање.

У Бањој Луци, 7. 8. 2025.

Проф. др Нина Говедар
Филолошки факултет
Универзитет у Бањој Луци